

**Skripta pro společenství rodin, manželů
a seniorů pro školní rok 2022/2023**

RODINNÁ LÁSKA:

Povolání a cesta

ke svatosti

Rodinná láska: Povolání a cesta ke svatosti

Skripta pro společenství rodin a seniorů 2022/2023

Podkladem pro skripta se staly katecheze, které byly připravené pro 10. Světové setkání rodin 2022.

Vydalo: *Centrum pro rodinný život Olomouc*

Zpracovala: *Markéta Matlochová a kolektiv CPRŽ Olomouc*

Korektura: *Miroslava Kordíková, Jitka Štěpánková*

Grafická úprava: *Petra Ambrosová*

Určeno pro vnitřní potřebu. Neprodejné.

Obsah

Praktické instrukce k využití materiálu.....	3
Modlitba (na každé setkání).....	4
Povolání a rodina – 1. setkání.....	5
Povolání ke svatosti – 2. setkání.....	8
Nazaret: láska ať je normou – 3. setkání.....	10
Všichni jsme děti, všichni jsme bratři a sestry – 4. setkání.....	12
Otcové a matky – 5. setkání.....	14
Prarodiče a senioři – 6. setkání.....	16
Já jsem s tebou po všechny dny – 7. setkání.....	19
„Dovolíš, děkuji, promiň“ – 8. setkání.....	22
Rodina: Tři slova – 9. setkání.....	25
Rodina a nemoc – 10. setkání.....	27

Poznámka

Biblické texty i názvy a zkratky biblických knih přebíráme z Českého liturgického překladu (Nový zákon, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2006; Starý zákon, Praha: Česká katolická Charita 1978–1986), viz též <http://bible.liturgie.cz>.)

Úryvky z papežských dokumentů citujeme podle oficiálních českých vydání, jak jsou uvedena na příslušných místech v poznámkách pod čarou.

Promluvy papeže Františka uvádíme podle překladů zveřejňovaných českou sekcí Vatikánského rozhlasu, odkaz na každý text je uveden vždy v závěru příslušné katecheze pod nadpisem „Další materiály“.

Praktické instrukce k využití materiálu

Tato skripta obsahují materiál pro deset setkání od září do června a kopírují školní rok, ovšem je možné je užívat podle potřeby vás a vašeho společenství. Jednotlivá témata setkání jsou očíslovaná a můžete je použít podle sebe a zvyklostí vašeho společenství.

V tomto cyklu najdete témata, která mohou povzbudit k novému životu v rodině. Za tématem následují body k diskuzi v rámci společenství, ale také body určené přímo pro páry a rodiny. Můžete je využít tak, jak uznáte za vhodné.

Jak se skripty zacházet, jak je užívat, bude na každém společenství či jednotlivci. Záleží na tom, co vám bude nejlépe sedět a co bude vyhovovat podmínkám společenství (časovým možnostem, otevřenosti, jaká ve společenství panuje apod.). Je na vás, jestli si budete číst společně text na společenství nebo si jej přečtete předem a na společenství se už podělíte o to, čím vás daná kapitola oslovila a proč. Bude záležet i na vás, které z otázek k inspiraci a zamyšlení použijete pro osobní reflexi nebo dialog v manželském páru, a které vás naopak budou inspirovat pro společné sdílení se ve společenství.

Nabídnutá modlitba (viz str. 4) byla oficiální modlitbou k 10. světovému setkání rodin v červnu 2022. Společně se ji můžete pomodlit na zahájení nebo zakončení vašeho setkání. Případně ji můžete každému účastníkovi vytisknout a může se ji doma pravidelně v tomto roce modlit sám nebo se svojí rodinou. V současné době naše rodiny potřebují velkou oporu a posilu.

Přejeme vám opravdu hluboká setkání s Písmem i se slovy papeže Františka. Budeme také velmi vděční, když nám pošlete zpětnou vazbu. Potěší nás nejen pozdrav z vašeho společenství, ale i to, když budeme vědět, kde se scházíte, kolik vás obvykle společně uvažovalo nad textem. Velmi nám pomohou i vaše ohlasy: jak se vám se skripty pracovalo, co jste nejvíce využili, co vám třeba scházelo, nebo co byste změnili a proč. V čem vám skripta byla přínosem? Své podněty můžete poslat na reznickova.marcela@ado.cz nebo poštou na adresu Marcela Řezníčková, CPRŽ, Biskupské nám. 2, Olomouc, 779 00.

Modlitba (na každé setkání)

Otče svatý, přicházíme před tebe, abychom tě chválili a abychom ti děkovali za velký dar, jímž je rodina.

Prosíme tě za rodiny posvěcené svátostí manželství. Dej, aby každý den nově objevovaly přijatou milost a jako malé domácí církve dokázaly vydávat svědectví o tvé přítomnosti a o lásce, kterou Kristus miluje církev.

Prosíme tě za rodiny zakoušející nesnáze a bolest pro nemoc či trápení, která znáš ty sám. Podpírej tyto rodiny a pomáhej jim vidět cestu svatosti, na niž je voláš, aby směly zakusit tvé nekonečné milosrdenství a hledat nové způsoby, jak růst v lásce.

Prosíme tě za děti a mladé lidi: ať se s tebou setkají a radostně odpovědí na povolání, které jsi pro ně připravil.

Prosíme za rodiče a prarodiče: ať nezapomínají, že v péči o děti, které jsi jim po tělesné i duchovní stránce svěřil, jsou znamením Božího otcovství i mateřství.

A prosíme také za zkušenost bratrství, kterou rodiny mohou dát celému světu.

Pane, dej, ať každá rodina může v církvi žít své vlastní povolání ke svatosti jako výzvu stát se učedníky – misionáři ve službě životu a pokoji ve společenství s kněžími i lidmi všech ostatních životních stavů.

Amen.

Povolání a rodina – 1. setkání

Modlitba (viz str. 4)

Povolání od Boha

Pojem „povolání“ je odvozen od slovesa „volat“. Pro každého člověka je prvním Božím povoláním stát se jeho dítětem skrze svátost křtu.

Někteří pokřtění jsou povoláni, aby svůj život odevzdali Bohu skrze zasvěcení se jako kněží nebo řeholní osoby, a jiní jsou povoláni, aby se Pánu odevzdali skrze svátost manželství. Manželský život je tedy také povolání, odpovědí na Boží volání.

Jméno

Zvyk oslovovat se navzájem jménem je v našich rodinách běžný, zvláště pokud je tvoří i děti. Výběr jména dítěti, kterým se pak oslovuje po celý život, je pro rodiče nesmírně důležité rozhodnutí.

Existuje mnoho důvodů, pro které se konkrétní jméno vybere. Někdy je to jméno, které se v rodině dědí po generace, jindy jméno světce, jehož rodiče obzvláště ctí, anebo jméno osoby, která rodičům nějak významně zasáhla do života. Pro každého člověka je jméno jakousi vizitkou, jíž se představuje světu. Vlastně už samo o sobě vypovídá o člověku mnohé.

Osamělost

Když se nám stane, že mluvíme s někým, jehož jméno si nevybavujeme, je to známka toho, že jsme se s danou osobou skutečně nepropojili. Největší noční můrou pro člověka je, že na něj nikdo nepamatuje. Pocit osamělosti, který z toho pramení, vychází především z dojmu, že na člověka nikdo nemyslí, nikomu nechybí. Dlouhé období lockdownu, které máme za sebou, se pro mnohé stalo časem extrémní osamělosti – zejména pro starší lidi a pro ty, kdo z nejrůznějších důvodů zažívají obtíže a strádání osamocenému života.

Jsme povoláni

Zvuk našeho jména zní naším domovem často. Rodiče například na své děti volají, aby je ráno probudili, aby zjistili, kde se jejich potomci zrovna nacházejí, aby je pobídli k plnění povinností a také aby jim projevili svou lásku.

Předstírat, že neslyšíme toho, kdo nás volá, je strategie, kterou všichni velice dobře známe. Odpovídá specifickému postoji nechtít se s dotyčnou osobou nijak zaplést.

To, že nás někdo zavolá, je jasný signál. Někdo ví, že existujeme, a zajímá se o náš život. Toto volání, a tedy pozvání navázat s dotyčným vztah, můžeme buď přijmout, anebo odmítnout.

Bůh nás volá jménem

Úryvek z listu sv. Pavla nám zjevuje, že jsme všichni povoláni, že Bůh Otec zná a povolává každého z nás:

„On nás spasil a povolal svým svatým povoláním, a to ne pro naše skutky, ale z vlastního rozhodnutí a pro milost, kterou nám dal v Kristu Ježíši před dávnými věky. Ale to se projevilo teprve nyní, když přišel náš spasitel Kristus Ježíš. On zlomil moc smrti a přinesl nám světlo nepomíjejícího života v evangeliu“ (2 Tim 1,9–10).

Bůh nás povolal před dávnými věky. Lidé nás volají jménem, které nám dali rodiče. A tímto jménem nás volá také sám Bůh.

Bible nám na několika místech zřetelně připomíná, že Bůh neustále a různými způsoby lidi zve, aby s ním navázali vztah a přijali ho do svého života. Dnes nás Otec vybízí, abychom následovali Ježíše, protože skrze něj dostáváme život, v němž Kristus přemohl smrt – život, který bez ohledu na všechny těžkosti stojí za to žít, protože vede k životu věčnému. V síle pocházející od Ducha Svatého můžeme odpovědět na Boží volání, které je pro každého z nás jedinečné.

Manželství je odpovědí na povolání

Ve svátosti manželství muž a žena odpovídají na povolání, které jim Bůh svěřil. Toto povolání znamená milovat tak, jak miluje on.

„Ano“, které si nevěsta a ženich řeknou ve svatební den, naráží den co den na snahu milovat druhého navzdory všem jeho křehkostí a slabostem. Proto každé povolání k lásce může podírat jedině Kristova milost. To vyžaduje, aby manželé neustále přijímali milost, která jim, pokud ji přijímají denně, umožňuje postupně se s houževnatou vytrvalostí a pokornou trpělivostí učit milovat jeden druhého a milovat tak, jak miluje Ježíš.

Je potěšující vědět, že navzdory běžným nesnázím a nevyhnutelným těžkým chvílím zůstává Kristova přítomnost zásadní oporou a nedostižnou útěchou. Jeho hlas, zprostředkovaný Slovem, nás na naší cestě nepřestává volat, utěšovat a povzbuzovat.

Doporučujeme, aby si každý našel chvíli, znovu si katechezi přečetl a zamyslel se nad tím, co v jeho srdci konkrétně rezonuje.

Body k diskuzi v rámci společenství

Ve společenství se nad manželstvím zamysleme jako nad povoláním – nad Božím povoláním stát se svátostí, a tedy obrazem (nedokonalým, ale skutečným obrazem) jeho lásky.

Jak můžeme poznat, zda volání, které slyšíme ve svém srdci, skutečně pochází od Boha?

Zamysleme se nad tím, jak důležité je rozlišovat v zásadních životních rozhodnutích, ale také v drobných výzvách, které k nám Bůh každý den směřuje.

Body k diskuzi pro páry/rodiny

Hledejte Hospodina, když je možné ho najít, vzývejte ho, když je blízko! Neboť nejsou mé myšlenky myšlenky vaše ani vaše chování není podobné mému (Iz 55,6.8).

Boží povolání někdy neodpovídá našim tužbám, myšlenkám a tomu, co se nám zdá správné. Prorok Izaiáš nám říká: Hledejte Hospodina, vzývejte ho.

V páru a se svými dětmi se svěřme, zda jsme v době dospívání přemýšleli nad tím, jaké povolání pro nás Bůh připravil.

Uvědomovali jsme si, že uzavřít manželství znamená odpovědět na Boží povolání?

Další materiály

„Manželství, zasvěcený život, kněžství: každé pravé povolání začíná setkáním s Ježíšem.“ Papež František, Promluva při generální audienci, 30. srpna 2017 [viz <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=26286>]

Povolání ke svatosti – 2. setkání

Modlitba (viz str. 4)

Bůh nás vyvolil, abychom se stali svatými

Jaké je povolání naší rodiny? Svatý Pavel, kterého Pán povolal k radikálnímu životnímu obrácení (srov. Sk 9,1–28), mohl odpovědět takto:

„Bud' pochválen Bůh [...] Vždyť v něm si nás vyvolil ještě před stvořením světa, abychom byli před ním svatí a neposkvrnění v lásce“ (Ef 1,3–4).

Rodina vzniká z rozhodnutí muže a ženy začít vést společný život za podpory Kristovy milosti. Jejich manželský život je plný novinek i otázek, se kterými se musí vyrovnat, a stává se pro ně tím, co připomíná i svatební obřad: novou cestou k jejich posvěcení, a tedy privilegovanou cestou ke svatosti.

Stejně tak se rodinný život, protkaný vztahy, které jsou někdy komplikované a ne vždy snadné, stává zvláště vhodným a příznivým prostředím pro rozjímání o působení Božího Ducha, který může obrátit lidské srdce, změnit jeho postoj a uschnout rodinné příslušníky, aby dokázali milovat tak, jak miluje Kristus.

Svatost: povolání pro všechny

„Protože já jsem Hospodin, váš Bůh. Posvěťte se a buďte svatí, neboť já jsem svatý“ (Lv 11,44).

Papež František ve své apoštolské exhortaci *Gaudete et exsultate*,¹ třetí za jeho pontifikátu, každého člověka vybízí, aby odpověděl na vlastní povolání ke svatosti. Bůh nevolá člověka anonymně a všeobecně, nýbrž každému adresuje osobní povolání.

Zamysleme se nad některými myšlenkami, v nichž Svatý otec jasně vyzývá, abychom se nebáli přijmout osobní povolání ke svatosti.

„Rád pozoruji svatost přítomnou v trpělivosti Božího lidu: v rodičích, kteří s tolikerou láskou vychovávají své děti, v mužích a ženách, kteří pracují, aby si vydělali na chléb, v nemocných lidech [...] Častokrát je to svatost, která na nás čeká, u našich dveří, svatost těch, kteří žijí vedle nás a kteří jsou odrazem Boží přítomnosti. Můžeme jim říkat ‚střední třída svatosti‘“ (Gaudete et exsultate, č. 7).

„Všechny věřící křesťany, vybavené v každém povolání a stavu tolika a tak velikými prostředky spásy, volá Pán – každého jeho vlastní cestou – k dokonalé svatosti, jako je dokonalý sám Otec“ (Gaudete et exsultate, č. 10).

„Každého jeho vlastní cestou, [...] Důležité je, aby každý věřící rozpoznal svou cestu a vydal ze sebe to nejlepší, to osobní, co do něj Bůh vložil (srov. 1 Kor 12,7), a neunavoval se úsilím napodobovat něco, co mu není určeno“ (Gaudete et exsultate, č. 11).

„K tomu, abychom byli svatí, nemusíme být biskupy, kněžími, řeholnicemi nebo řeholníky. Mnohdy jsme v pokušení myslet si, že svatost je vyhrazena jen těm, kdo mají možnost vzdálit se běžným zaměstnáním, aby mohli věnovat hodně času modlitbě. Ale tak to není. Všichni jsme povoláni k tomu, abychom byli svatí tím, že budeme žít v lásce a že každý budeme vydávat svědectví v každodenním zaměstnání tam, kde se nacházíme. [...] Žiješ v manželství? Bud' svatá, nebo svatý tím, že miluješ a pečuješ o svého manžela nebo manželku tak, jako to Kristus činí s církví. Chodíš do zaměstnání? Bud' svatá nebo svatý poctivou a pečlivou prací ve službě bratřím a sestrám. Jsi otec nebo

¹ Český překlad viz papež František, *Gaudete et exsultate*, Paulínky, Praha 2018.

matka, babička nebo dědeček? Bud' svatá nebo svatý tím, že trpělivě učíš děti následovat Ježíše“ (*Gaudete et exsultate*, č. 14).

„Tato svatost, k níž tě Pán volá, roste postupně skrze drobné úkony“ (*Gaudete et exsultate*, č. 16).

„Přál bych si, abys poznal to slovo, to Ježíšovo poselství, které Bůh touží říct světu tvým životem. [...] Pán ho dovede k naplnění i přes tvé omyly a negativní stránky, jen když nesejdeš z cesty lásky a zůstaneš stále otevřený jeho nadpřirozenému působení, které očišťuje a osvětluje“ (*Gaudete et exsultate*, č. 24).

Cestu ke svatosti vhodnou pro každý věk a životní stav nám mohou ukázat děti, dospívající, mladí lidé, vdovci i manželské páry z dávné i nedávné minulosti: připomeňme si třeba malou Lauru Vicuňu, která se stala svatou ve dvanácti letech, mladíka Piera Giorgia Frassatiho nebo svaté rodiče Terezie z Lisieux. Tato myšlenka „svatých vedle našich dveří“ je nám velmi blízká a můžeme se s ní ztotožnit. Nepotkáváme některé z nich také my?

Doporučujeme, aby si každý našel chvíli, znovu si katechezi přečetl a zamyslel se nad tím, co v jeho srdci konkrétně rezonuje.

Body k diskuzi v rámci společenství

Každý člověk může svým životem předat světu určité poselství, které mu Pán svěřil.

Každý člověk by se měl zamyslet nad těmi, s nimiž tráví čas: Jaké poselství mi Bůh skrze tyto lidi předává?

Přemýšlejme o tom, co jsme zažili v poslední době: podělme se prostě o to, s jakými Pánovými „posly“ jsme se setkali.

Body k diskuzi pro páry/rodiny

Stát se svatým „každý po svém“: to je Boží výzva, abychom se stali tou nejlepší verzí sebe samých. Jaké zvláštní dary mi Bůh dal?

Bůh nás „vede, abychom se stali svatými“: Kdy jsem na této cestě ke svatosti cítil Boží vedení?

Vzpomenu si na nějaké události, setkání nebo příležitosti, které mně nebo mé rodině pomohly se zlepšit?

Nazaret: láska ať je normou – 3. setkání

Modlitba (viz str. 4)

Nazaretská pokora

Při pohledu na Ježíšovu rodinu, Josefa a Marii, může každá rodina znovu objevit své vlastní povolání a o něco lépe porozumět sama sobě, lépe se zorientovat na životní cestě a pocítit, že ji přitahuje radost evangelia.

Je důležité nezapomínat, že Boží Syn, který se stal člověkem, po mnoho let žil v normální a skromné lidské rodině. A právě do skromných a obyčejných skutečností se Pán touží zapojit a zůstat v nich.

Naše skromné, obyčejné bytí se může po vzoru maličkého Nazareta – „nepatrné vesničky tvořené dílnou a pár domy“² – stát místem, které Bůh vyvolil pro svého Syna Ježíše, aby v něm přebýval. Nikdo se nemá cítit z tohoto velkého a úžasného daru vyloučen!

Ježíš se narodil v rodině. *„Ježíšovou cestou byla rodina. [...] Každá křesťanská rodina může v první řadě přijímat Ježíše, naslouchat mu, mluvit s ním, opatrovat ho, chránit ho a spolu s ním růst a tak zlepšovat svět. [...] Pokaždé když nějaká rodina uchovává toto tajemství, byť na periferii světa, působí tajemství Božího Syna, tajemství Ježíše, který nás přichází spasit.“³*

„Když vykonali všechno podle Zákona Páně, vrátili se do Galileje do svého města Nazareta. Dítě rostlo a sílilo, bylo plné moudrosti a milost Boží byla s ním. Jeho rodiče putovali každý rok do Jeruzaléma na velikonoční svátky. Když mu bylo dvanáct let, vydali se tam na svátky jako obvykle. A když ukončili sváteční dni a vraceli se domů, zůstal chlapec Ježíš v Jeruzalémě, a jeho rodiče to nepozorovali. V domnění, že je ve skupině poutníků, ušli den cesty; teprve potom ho hledali mezi příbuznými a známými. Když ho nenašli, vrátili se do Jeruzaléma a hledali ho. Po třech dnech ho našli v chrámě, jak sedí uprostřed učitelů, poslouchá je a dává jim otázky. Všichni, kdo ho slyšeli, žasli nad jeho chápavostí a nad jeho odpověďmi. Když ho rodiče uviděli, celí se zarazili a jeho matka mu řekla: ‚Dítě, proč jsi nám to udělal? Hle, tvůj otec i já jsme tě s bolestí hledali!‘ Odpověděl jim: ‚Proč jste mě hledali? Nevěděli jste, že já musím být v tom, co je mého Otce?‘ Ale oni nepochopili, co jim tím chtěl říci. Potom se s nimi vydal na zpáteční cestu, šel do Nazareta a poslouchal je. Jeho matka to všechno uchovávala ve svém srdci. Ježíš pak prospíval moudrostí, věkem a oblibou u Boha i u lidí.“ (Lk 2,39–52).

V Nazaretu „není řeč o zázracích nebo uzdravení, kázání – žádné tehdy nepronesl. Nemluví se o zástupech, které by za ním šly. Zdá se, že v Nazaretu všechno probíhalo ‚normálně‘ podle zvyků zbožné a čínorodé izraelské rodiny. [...] Pracovalo se, matka vařila, pečovala o domácnost. [...] Otec, tesař, pracoval a učil pracovat syna.“⁴

Láska ať je normou

Doba, kdy Ježíš žil v Nazaretě, ve Svaté rodině, nasvěcuje i život každé naší rodiny novým způsobem: každodenní rutina všedního dne, zdánlivě nedůležitá a bezvýznamná, se může stát novým způsobem, jak naplnit specifické povolání rodiny: ukázat, že láska je normální.

² Papež František, *Promluva při generální audienci*, Svatopetrské náměstí, 9. září 2015.

³ Papež František, *Promluva při generální audienci*, Svatopetrské náměstí, 17. prosince 2014.

⁴ Tamtéž.

Přemýšlíme o tom někdy?

Všechno, co dennodenně prožíváme doma, v práci, ve škole, byť to na první pohled přímo nesouvisí s úkolem předávat víru, je ve skutečnosti náš způsob, jak „*činit normálním lásku, a nikoli nenávisť, činit obvyklým vzájemnou pomoc, nikoli lhostejnost či nevraživost*“.⁵ Podobně jako během oněch třiceti let v Nazaretě se to může dít také v našich vlastních rodinách a v prostředí, kde žijeme.

Vytvořit prostor pro Ježíše

Naplnit své povolání a učinit z lásky normu lze jedině tak, že vytvoříme prostor pro Ježíše. „*Jde o to, abychom se naučili objevovat Ježíše ve tváři druhých, v jejich hlase, v jejich požadavcích*“ (Evangelii gaudium, č. 91).⁶

Naše vztahy jsou vždy vhodnou a příznivou příležitostí, jak prožívat svůj vztah s Kristem: představují možnost, jak se můžeme setkat s jeho tváří, jeho hlasem, jeho požadavky.

Když se láska stane normou, může každá z našich rodin přispět světu nenahraditelným způsobem, abychom mohli růst ve skutečné lásce a nefalšované solidaritě.

Žádná jiná škola nemůže učit skutečné, pravé, spolehlivé a věrohodné lásce tak, jak to dokáže rodina.

Doporučujeme, aby si každý našel chvíli, znovu si katechezi přečetl a zamyslel se nad tím, co v jeho srdci konkrétně rezonuje.

Body k diskuzi v rámci společenství

„Každá z našich rodin může světu přispět nenahraditelným způsobem“: šířit kolem sebe „vůni“ Ježíšovy lásky.

Rodina je proto v našem společenství základním „aktérem“. Jak můžeme posílit přítomnost každé rodiny?

Body k diskuzi pro páry/rodiny

Jak ve své rodině můžeme „učinit lásku normou“?

Jak ve své rodině můžeme „vytvořit prostor pro Ježíše“?

Další materiály

Papež František, Evangelii gaudium [česky vydalo nakl. Paulínky, Praha 2014,

viz též https://www.paulinky.cz/_d/01/struct/Radost-evangelia.pdf]

Papež František, Promluva při generální audienci, 17. prosince 2014

[česky viz <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=21233>]

Papež František, Promluva při generální audienci, 9. září 2015

[česky viz <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=22372>]

⁵ Tamtéž.

⁶ Český překlad viz papež František, *Evangelii gaudium*, Paulínky, Praha 2014.

Všichni jsme děti, všichni jsme bratři a sestry – 4. setkání

Modlitba (viz str. 4)

V rodině existují různé role, ale všechny nás spojuje společná identita: všichni jsme děti! Nikdo si nevybírám, zda se narodím. Každý z nás vděčí za svou existenci a za svůj život matce a otci. Život si nemůžeme dát sami, můžeme ho pouze přijmout.

Život je tajemství, které před námi zazáří, když se narodí dítě a my je poprvé spatříme na vlastní oči: v tu chvíli nás přemůže něco nesmírného. To děťátko, které je na nás závislé a které jsme začali milovat ještě dříve, než jsme je poznali, je dokladem tajemství života.

Všichni se navzájem potřebujeme

Když jsou děti maličké, potřebují nás. Na nás závisí jejich každodenní život: jídlo, oblečení, péče o tělo i komunikace, od nás se učí, jak žít ve světě. Avšak i v dospělém věku má každý z nás zkušenost, že jsme na něčem a na někom závislí. Stále potřebujeme pomoc, lásku a odpuštění!

Co se za touto pravdou skrývá?

Milován před narozením

Bůh Otec každého z nás viděl jako jedinečnou bytost a miloval nás už před narozením.

„Dříve než jsem tě utvořil v lůně, znal jsem tě; dříve než jsi vyšel z mateřského života, posvětil jsem tě“ (Jer 1,5).

Závislost, která charakterizuje náš příchod na svět, nám sděluje, že nás někdo miloval jako první, že po nás toužil a že naši rodiče byli otevřeni přijmout náš život jako dar.

Mučivý pocit, že nás nikdo nepotřebuje, nás trápí. A to i v takových situacích, kdy nás jako děti nevybrali do týmu nebo nás vyvolali až úplně nakonec – cítíme se odstrčení.

Pokud ale pomyslíme na to, že jsme celou dobu vyvolení a povolání, pak nás vědomí toho, že přebýváme v Božím srdci, zbavuje úzkosti a ujišťuje nás, že jsme celou dobu zakořeněni v lásce, která je „dříve“ než všechno ostatní.

„Zde pramení také hloubka lidské zkušenosti být synem či dcerou, která nám umožňuje objevit nezištnou dimenzi lásky, jež nás nepřestává udivovat. Je to krása toho, že jsme milováni dříve. Děti jsou milovány ještě dříve, než přijdou.“⁷

Nevybrali jsme si sami sebe, ale byli jsme vybráni. To nám naznačuje, že nezbytnou podmínkou pro vstup do Božího království je „nepovažovat se za soběstačné, ale uznávat, že potřebujeme pomoc, lásku a odpuštění“,⁸ což jsou skutečnosti, které nám děti – a zvláště ty nejmenší – stále připomínají.

Život v bratrství

Rodina je první místo, kde se učíme žít bratrství, k němuž jsme coby děti jednoho Otce byli všichni povoláni.

⁷ Papež František, *Promluva při generální audienci*, Svatopetrské náměstí, 11. února 2015.

⁸ Papež František, *Promluva při generální audienci*, Svatopetrské náměstí, 18. března 2015.

„V rodině mezi sourozenci se člověk učí mezilidskému soužití, tomu, jak se má žít ve společnosti. Možná si toho nejsme vždy vědomi, ale právě rodina nás uvádí do bratrství ve světě! Zakusíme-li toto počáteční bratrství, živěné láskou a rodinnou výchovou, rozšíří se tento bratrský styl jako příslib na celou společnost a vztahy mezi národy. Požehnání, kterým Bůh v Ježíši Kristu zahrnuje bratrský svazek, toto pouto rozšiřuje nepředstavitelným způsobem a uschopňuje ho, aby překonalo jakýkoliv rozdíl mezi národy, jazyky, kulturami, a dokonce i náboženstvími. [...] Ostatně dějiny nám dostatečně ukázaly, že svoboda a rovnost bez bratrství mohou překypovat individualismem, konformismem a osobním zájmem.“⁹

Doporučujeme, aby si každý našel chvíli, znovu si katechezi přečetl a zamyslel se nad tím, co v jeho srdci konkrétně rezonuje.

Body k diskuzi v rámci společenství

Děti nás potřebují, aby mohly vyrůst, ale také my potřebujeme druhé.

Vědomí nebo pocit, že nás nikdo nepotřebuje, nás trápí. Co by konkrétně způsobilo, kdybychom mohli zajistit, aby se každý v našem společenství cítil potřebný? Mohli bychom uspořádat přípravné setkání před Světovým setkáním rodin a nabídnout všem možnost zapojit se.

Přijměme výzvu papeže Františka: „*Mysleme na své bratry a sestry a v tichosti srdce se za ně pomodleme.*“¹⁰

Body k diskuzi pro páry/rodiny

Každý člověk vždy potřebuje pomoc, lásku a odpuštění!

Jak se cítíme, když nám někdo pomáhá, miluje nás, odpouští nám?

Kdo nám pomohl, koho milujeme, kdo nám odpustil?

V srdci každého člověka, se kterým se setkáváme, se skrývá touha po tom, aby se mu dostalo pomoci, lásky a odpuštění. Být druhému člověku nablízku proto může být důležité. Přemýšlejme o tom, co jsme zažili v poslední době: koho jsme udělali šťastným a koho jsme se snažili milovat?

Přijměme výzvu papeže Františka: „*Každý z nás ať v srdci mlčky přemýšlí o svých dětech, pokud je má. A všichni mysleme na svoje rodiče a děkujme Bohu za dar života.*“¹¹

Další materiály

Papež František, Promluva při generální audienci, 11. února 2015

[česky viz <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=21466>]

Papež František, Promluva při generální audienci, 18. února 2015

[česky viz <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=21498>]

Papež František, Promluva při generální audienci, 18. března 2015

[česky viz <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=21617>]

Papež František, Promluva při generální audienci, 14. října 2015

[česky viz <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=22548>]

⁹ Papež František, *Promluva při generální audienci*, Svatopetrské náměstí, 18. února 2015.

¹⁰ Papež František, *Promluva při generální audienci*, Svatopetrské náměstí, 18. února 2015.

¹¹ Papež František, *Promluva při generální audienci*, Svatopetrské náměstí, 11. února 2015.

Otcové a matky – 5. setkání

Modlitba (viz str. 4)

Plodná síla lásky

Cesta, kterou otec nebo matka krácejí ke svatosti, zahrnuje růst jejich vzájemné lásky a také lásky, kterou věnují svým dětem.

Stát se otcem nebo matkou je nesmírně krásné a působivé povolání. Spočívá v tom, že s Bohem sdílíme sílu lásky, která plodí život v těle i v duchu. Toto povolání trvá po celý život a za všech okolností. Láska mezi mužem a ženou je vždy plodná, i když děti nepřijdou nebo když rodiče zestárnou. Manželé skutečně mohou vždy „rodit“ Boží děti.

Milosrdná a milostivá láska

V knize Exodus čteme, že poté, co se židovský lid klaněl zlatému teleti, zjevil Hospodin Mojžíšovi kvalitu své lásky:

„Tu sestoupil Hospodin v oblaku, Mojžíš se tam vedle něho postavil a vzýval Hospodinovo jméno. Potom Hospodin prošel kolem něho a zvolal: ‚Hospodin, Hospodin, Bůh milosrdný a milostivý, shovívavý, velmi laskavý a věrný! Prokazuje lásku tisícům, odpouští vinu, přestoupení a hříchy‘“ (Ex 34,5–7).

Zamysleme se nad těmito dvěma slovy: milosrdný a milostivý. V hebrejštině znějí racham a chesed. Obě znamenají lásku a milosrdenství, ale s důležitými rozdíly, které nám pomohou nahlédnout, jaká cesta ke svatosti vede skrze lásku otce a matky.

Chesed se ve Starém zákoně jako výraz pro milosrdenství a lásku používá nejčastěji. Označuje něhu zahrnující věrnost, jistotu, iniciativu a důvěru, potvrzuje a doprovází, neopouští, zůstává pevná a přináší ujištění.

Racham pochází z rechem, což v hebrejštině označuje lůno – místo, kde se formuje a roste život dítěte: je to láska, která utváří tělo, uchovává, chrání a vyživuje, vítá existenci druhého člověka.

Zjevují se nám tak dva rozměry Boží lásky: jeden je otcovský – mužský a druhý je mateřský – ženský. Mužská láska je prodchnuta něžnou, ale mocnou, akceschopnou energií. Ženská láska naopak vytváří, buduje a vyživuje z niterného pouta. Matka a otec jsou pro své děti zhmotněním takové lásky.

„Hospodin je milosrdný a milostivý, shovívavý a nadmíru dobrotivý. Nechce se přít ustavičně ani se hněvat navěky. Nejedná s námi podle našich hříchů ani podle našich vin nám neodplácí. Jak vysoko je nebe nad zemí, tak je velká jeho láska k těm, kdo se ho bojí. Jak vzdálen je východ od západu, tak vzdaluje od nás naše nepravosti. Jako se smilovává otec nad syny, tak se smilovává Hospodin nad těmi, kdo se ho bojí. Neboť on ví, z čeho jsme utvořeni, má v paměti, že jsme jen prach“ (Žl 103,8–14).

Láska otce a matky, kteří přijímají své povolání ke svatosti, jde tak daleko, že koná skutky, kterých je schopen jedině Bůh: tvoří a odpouští.

Ve Starém zákoně jsou totiž dvě činnosti vyhrazeny jedině Bohu: „stvoření“ (hebrejský kořen b-r-') a „odpuštění“ (hebr. kořen s-l-ch).

Vždy, když otec a matka přijmou život a pečují o něj, a vždy, když si navzájem odpustí a pokračují v nastoupené cestě, snášejí nebe na zemi. V tu chvíli v nich totiž působí Duch Svatý.

„První nutností je tedy přítomnost otce v rodině. Aby byl nablízku manželce, sdílel všechno: radosti i bolesti, námahy a naděje. Aby byl nablízku dětem, když vyrůstají, hrají si a snaží se, když jsou lehkovážné a úzkostlivé, když jsou povídavé a jsou zamlklé, když se osmělují a obávají, když udělají chybný krok a nalézají novou cestu. Otec musí být přítomný vždycky. Být přítomný však neznamená být kontrolorem, protože otcové, kteří příliš kontrolují, dusí děti a brzdí jejich růst. [...] Dobrý otec umí čekat a odpouštět z hloubi srdce. Umí zajisté i rázně napomenout. Není otcem slabým, povolným a sentimentálním. Otec, který umí napomenout, aniž by odradil, dovede také neúnavně chránit.“¹²

„Být matkou neznamená jenom přivést dítě na svět, nýbrž je to také životní volba. Co volí matka? Jaká je volba matky? Životní volbou matky je darovat život. A to je velkolepé, to je krásné! Společnost bez matek by byla nelidská, protože matky dovedou vždycky, i v nejhorších momentech, dosvědčovat něhu, oddanost, mravní sílu. Matky často předávají také nejhlubší smysl náboženské praxe. V prvních modlitbách, v prvních úkonech zbožnosti, které se dítě naučí, je vepsána hodnota víry v život lidské bytosti. Je to poselství, které věřící matky umějí předávat bez velkého vysvětlování. To přijde potom, avšak zárodek víry spočívá v oněch prvních nejdrahocennějších momentech. Bez matek by nejenom nebyli noví věřící, ale víra by také ztratila značnou část své jednoduché a hluboké vroucnosti.“¹³

Doporučujeme, aby si každý našel chvíli, znovu si katechezi přečetl a zamyslel se nad tím, co v jeho srdci konkrétně rezonuje.

Body k diskuzi pro páry/rodiny a v rámci společenství

Přečtěme si znovu slova papeže Františka a zamysleme se nad tím, jak se nám daří být otcem nebo matkou.

Láska manželského páru přináší ovoce také v tom, že „rodí“ Boží děti, že jsou duchovním otcem a matkou vlastních dětí i každého člověka, kterého potkají, a předávají jim něžnou, přívětivou, pevnou a jistou lásku Boha Otce. Které duchovní děti nám Bůh svěřuje v tomto okamžiku našeho života?

Další materiály

Papež František, Promluva při generální audienci, 7. ledna 2015

[česky viz <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=21313>]

Papež František, Promluva při generální audienci, 4. února 2015

[česky viz <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=21430>]

¹² Papež František, *Promluva při generální audienci*, Svatopetrské náměstí, 4. února 2015.

¹³ Papež František, *Promluva při generální audienci*, Svatopetrské náměstí, 7. ledna 2015.

Prarodiče a senioři – 6. setkání

Modlitba (viz str. 4)

Také prarodiče a staří lidé jsou součástí našich rodin.

V současném světě převládá skartační kultura, v níž mají lidé sklon považovat seniory za nedůležité, nebo dokonce pro společnost bezvýznamné. Stáří je ale naopak novou příležitostí odpovědět na Boží volání. Je to bezpochyby odpověď nová, jiná, a v některých ohledech dokonce dospělejší a zralější.

Povolání k lásce nám Bůh adresuje v každé fázi našeho života. To znamená, že prarodiče a staří lidé jsou povoláni prožívat milost svého vztahu s Pánem také prostřednictvím vztahů se svými potomky, s vnoučaty – mladými lidmi, dospívajícími a také dětmi.

Odpověď na tuto výzvu se rozvíjí dvěma směry: jeden je dán tím, co senioři mohou nabídnout druhým skrze svou zkušenost, trpělivost a moudrost, a ten druhý je dán tím, co mohou od druhých přijmout ve své křehkosti, slabosti a nouzi.

Staří lidé tak nabízejí sobě i těm, kteří s nimi přicházejí do styku, novou příležitost ke skutečnému a zralému lidskému rozvoji.

Stárnutí je obtížné

Nemůžeme skrývat, jak obtížné je blížit se seniorskému věku. Pro některé je to zkušenost překypující hořkostí a smutkem, zejména je-li spojena s nemocemi nebo obtížemi, které ztěžují vykonávání běžných a dříve běžně prováděných činností.

Někdy je období stáří poznamenáno smutkem ze ztráty partnera, s nímž člověk strávil značnou část života.

V jistém smyslu lze i období stáří, charakterizované skromnými a prostými každodenními událostmi prožívanými ve skrytosti, tichosti a ve stavu zdánlivé bezvýznamnosti pro dějiny světa, přirovnat k životu Svaté rodiny z Nazareta.

Stáří je také obdobím, kdy sílí touha starých lidí po modlitbě a dialogu s Bohem, protože jsou méně samostatní a vyžadují stále více péče. Je to nepochybně privilegovaný a příhodný čas milosti a svatosti.

„Těmi staršími jsme my“

„Církev se nemůže a nechce přizpůsobovat mentalitě nevšímavosti, a tím méně lhotejnosti a pohrdání vůči stáří. Musíme probouzet kolektivní smysl vděčnosti, vážnosti, přívětivosti, aby se staří lidé mohli cítit součástí své komunity. Staří jsou muži a ženy, otcové a matky, kteří byli před námi na stejné cestě, ve stejném domě a v našem každodenním boji o důstojný život. Jsou to muži a ženy, od nichž jsme dostali mnohé. Starý člověk není vetřelec. Staří jsme všichni, dříve či později, ale nevyhnutelně, i když o tom nepřemýšlíme. A pokud se nenaučíme zacházet se starými dobře, bude se pak s námi jednat stejně.“¹⁴

¹⁴ Papež František, *Promluva při generální audienci*, Svatopetrské náměstí, 4. března 2015.

Stáří: čas milosti a poslání

„Pán nás nikdy neskartuje. Volá nás, abychom jej následovali v každém věku. Také stáří obsahuje milost a poslání, opravdové Pánovo povolání. Stáří je povoláním. Ještě nenastal čas ‚složit vesla do loďky‘. Toto životní období se od těch předchozích nepochybně liší. Musíme jej také trochu ‚vynalézt‘, protože naše společnosti nejsou připraveny duchovně ani morálně přiznat této životní etapě její plnou hodnotu. Kdysi skutečně nebylo normální mít k dispozici čas, dnes máme mnohem víc volného času. A také křesťanská spiritualita byla poněkud zaskočena. Je třeba věnovat se spirituálně seniorů. Díky Bohu však nechybějí svědectví světců a světic pokročilého věku.“¹⁵

„Když nadešel den jejich očišťování podle Mojžíšova Zákona, přinesli Ježíše do Jeruzaléma, aby ho představili Pánu, jak je psáno v Zákoně Páně: [...] Tehdy žil v Jeruzalémě jeden člověk, jmenoval se Simeon: byl to člověk spravedlivý a bohabojný, očekával potěšení Izraele a byl v něm Duch Svatý. Od Ducha Svatého mu bylo zjeveno, že neužří smrt, dokud neuvidí Pánova Mesiáše. Z vnuknutí Ducha přišel do chrámu, právě když rodiče přinesli dítě Ježíše, aby s ním vykonali, co bylo obvyklé podle Zákona. Vzal si ho do náručí a takto velebil Boha:

*„Nyní můžeš, Pane, propustit svého služebníka
podle svého slova v pokoji,
neboť moje oči uviděly tvou spásu,
kterou jsi připravil pro všechny národy:
světlo k osvícení pohanům
a k slávě tvého izraelského lidu.“*

Jeho otec i matka byli plni údivu nad slovy, která o něm slyšeli. Simeon jim požehnal a jeho matce Marii prohlásil: „On je ustanoven k pádu a k povstání mnohých v Izraeli a jako znamení, kterému se bude odporovat – i tvou vlastní duší pronikne meč – aby vyšlo najevo smýšlení mnoha srdcí.“ Také tam byla prorokyně Anna, dcera Fanuelova z Aserova kmene. Byla značně pokročilého věku: mladá se vdala a sedm roků žila v manželství, potom sama jako vdova – bylo jí už čtyřiaosmdesát let. Nevycházela z chrámu a sloužila Bohu posty a modlitbami ve dne v noci. Přišla tam právě v tu chvíli, velebila Boha a mluvila o tom dítěti všem, kdo očekávali vykoupení Jeruzaléma“ (Lk 2,22-38).

Básníci modlitby

„Evangelium říká, že [Simeon a Anna] denně s velikou věrností a dlouhé roky očekávali příchod Boha. Chtěli vidět ten den, zachytit znamení, vytušit jeho svítání. Možná už byli také trochu smířeni s tím, že dříve zemřou. Jejich dlouhé čekání trvalo celý život, neměli důležitější závazky než očekávat Pána a modlit se. A když Maria a Josef vešli do chrámu, aby splnili ustanovení Zákona, Simeon a Anna přišli podníceni vnuknutím Ducha Svatého (srov. Lk 2,27). Tíže věku a čekání z nich okamžitě spadla. Rozpoznali Dítě, objevili novou sílu k novému úkolu: vzdát díky a vydat svědectví tomuto Božímu znamení. Simeon pronesl improvizovaný chvalozpěv (srov. Lk 2,29-32), stal se v té chvíli básníkem a Anna se stala první hlasatelkou Ježíše, ‚mluvila o tom dítěti všem, kdo očekávali vykoupení Jeruzaléma‘ (Lk 2,38).

Drazí prarodiče, drazí senioři, vyjděme po stopách těchto mimořádných starců! Staňme se také trochu básníky modlitby, zkusme hledat svoje slova, osvojme si ta, kterým nás učí Boží Slovo. Modlitba prarodičů a seniorů je pro církev velkým darem! Je to obrovské bohatství. A velká injekce

¹⁵ Papež František, *Promluva při generální audienci*, Svatopetrské náměstí, 11. března 2015.

moudrosti také pro celou lidskou společnost, zejména pro tu, která je příliš zaneprázdněná, zchvácená a roztěkaná. Někdo musí zpívat rovněž pro ně a opěvovat Boží znamení, modlit se za ně. [...] Velký věřící pravoslavné tradice z minulého století, Olivier Clément, říkal: ‚Civilizace, kde už se nikdo nemodlí, je civilizací, v níž stáří už nemá žádný smysl. A to je děsivé. My potřebujeme především seniory, kteří se modlí, protože k tomu je nám dáno stáří.‘ Potřebujeme staré lidi, kteří se modlí, protože k tomu nám bylo dáno stáří. Modlitba starých lidí je krásná.“¹⁶

Doporučujeme, aby si každý našel chvíli, znovu si katechezi přečetl a zamyslel se nad tím, co v jeho srdci konkrétně rezonuje.

Body k diskuzi v rámci společenství

Také prarodiče a starší či nemocné lidi pozvěme a zapojme do modliteb za rodiny, za mladé, za víru v rodinách, za farnost.

Co jako společenství už děláme pro zapojení prarodičů a seniorů ve farnosti? Co jako seniory děláme pro zapojení mladých ve farnosti? Co ještě udělat můžeme?

Zapojme mládež, abychom starším a nemocným členům naší farnosti osobně předali poselství papeže Františka.

Další materiály

Papež František, Promluva při generální audienci, 4. března 2015

[česky viz <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=21560>]

Papež František, Promluva při generální audienci, 11. března 2015

[česky viz <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=21589>]

Poselství papeže Františka ke Světovému dni prarodičů a seniorů

[česky viz https://cbk.blob.core.windows.net/cms/ContentItems/32017_32017/210622-poselstvi-ke-dni-prarodicu-a-senioru-2021-cz-fin.pdf]

Modlitba ke Světovému dni prarodičů a seniorů

[česky viz <https://www.cirkev.cz/cs/aktuality/210623odpustky-ke-svetovemu-dni-prarodicu-a-starych-lidi>]

¹⁶ Tamtéž.

Já jsem s tebou po všechny dny – 7. setkání

Modlitba (viz str. 4)

Na dnešní setkání nabízíme text poselství svatého otce Františka k prvnímu Světovému dni prarodičů a seniorů, který se uskutečnil 25. července 2021.

Milí dědečkové, milé babičky!

„Já jsem s tebou po všechny dny“ (srov. Mt 28,20) je příslib, který dal Pán učedníkům předtím, než vystoupil na nebe, a který dnes opakuje i tobě, milý dědečku a milá babičko. Tobě. „Já jsem s tebou po všechny dny“ jsou slova, jimiž bych se rád jako římský biskup a jako senior, stejně jako ty, na tebe obrátil u příležitosti prvního Světového dne prarodičů a seniorů; celá církev je ti nablízku – lépe řečeno je nám nablízku: má o tebe starost, má tě ráda a nechce tě nechat samotného! Víím dobře, že toto poselství se k tobě dostává v těžké době. Pandemie byla neočekávanou a zuřivou bouří, která se snesla na život každého, ale nám starým připravila specifickou zkoušku, zkoušku mnohem tvrdší. Mnozí z nás onemocněli a někteří odešli nebo viděli, jak dohasíná život jejich manželských partnerů a jejich drahých. Mnozí byli nuceni žít po velmi dlouhou dobu izolování v samotě.

Pán zná všechna naše utrpení přítomné doby. On je po boku těch, kdo prožívají bolestnou zkušenost, že jsou odsunuti stranou. Naše samota – kvůli pandemii ještě tvrdší – mu není lhostejná. Tradice vypráví, že i svatého Jáchyma, Ježíšova dědečka, odloučili od jeho společenství, protože neměl děti. Jeho život – stejně jako život jeho manželky Anny – byl považován za zbytečný. Ale Pán mu poslal anděla, aby ho utěšil. Když celý smutný zůstával za branami města, zjevil se mu Pánův posel, aby mu řekl: „*Jáchyme, Jáchyme, Pán vyslyšel tvou vytrvalou modlitbu.*“¹⁷ Na jedné známé Giottově fresce¹⁸ se ukazuje noční výjev; je to jedna z bezesných nocí, kdy se navracejí vzpomínky, starosti a touhy, na něž jsme mnozí z nás zvyklí.

Avšak i když se všechno zdá temné jako v těchto měsících pandemie, Pán i nadále posílá anděly, aby utěšili naši samotu a opakovali nám: „Já jsem s tebou po všechny dny.“ Říká to tobě, říká to mně, říká to všem. Právě to je smysl tohoto Dne. Přál jsem si, aby se poprvé slavil v letošním roce, po dlouhé izolaci a při stále pomalém návratu ke společenskému životu; aby ke každému dědečkovi a každému starému muži, ke každé babičce a každé staré ženě – zvláště k těm, kdo jsou mezi námi nejosamělejší – přišel na návštěvu anděl!

Někdy bude mít tvář našich vnuků, jindy našich příbuzných, dávných přátel nebo těch, které jsme poznali právě v této těžké době. V tomto období jsme se naučili chápat, jak důležitá jsou pro každého z nás objetí a návštěvy. Jak mě rmoutí, když vím, že na některých místech to ještě stále není možné!

Avšak Pán nám posílá své posly i prostřednictvím Božího slova. On nedopouští, aby v našem životě někdy chybělo. Přečteme si každý den stránku z evangelia, modleme se žalmy, čtème proroky! Budeme dojata z Pánovy věrnosti. Písmo nám rovněž pomůže pochopit, co Pán dnes žádá od našeho života. On totiž posílá dělníky na svou vinici v každou denní hodinu (srov. Mt 20,1–16) a v každém období života. Já sám mohu dosvědčit, že jsem dostal povolání stát se římským biskupem, když jsem už dosáhl, abych tak řekl, důchodcovského věku a nepředstavoval jsem si, že dokážu dělat ještě něco nového. Pán je nám vždy blízko, vždycky s novými výzvami, s novými

¹⁷ Epizoda líčená v Jakubově proto-evangeliiu.

¹⁸ Jedná se o obraz zvolený jako logo Světového dne prarodičů a seniorů.

slovy, se svou útěchou, ale je nám vždycky blízko. Vy víte, že Pán je věčný a nikdy neodchází do penze. Nikdy.

V Matoušově evangeliu říká Ježíš apoštolům: *„Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal“ (28,19–20)*. Tato slova se dnes obracejí i na nás a pomáhají nám, abychom lépe pochopili, že naším povoláním je chránit kořeny, předávat víru mladým a starat se o malé. Poslouchejte dobře: Jaké je naše povolání dnes, v našem věku? Chránit kořeny, předávat víru mladým a starat se o malé. Na to nezapomínejte.

Nezáleží na tom, kolik je ti let, jestli ještě pracuješ nebo už ne, jestli jsi zůstal sám nebo máš rodinu, jestli ses stal prarodičem v mladším nebo v pozdějším věku, jestli jsi ještě samostatný nebo už potřebuješ asistenci; protože neexistuje věk odchodu do penze od úkolu hlásat evangelium, od úkolu předávat tradice vnukům. Je třeba se vydat na cestu a především vyjít ze sebe a začít něco nového.

I pro tebe existuje obnovené povolání v tomto rozhodném dějinném okamžiku. Zeptáš se: Ale jak je to možné? Moje síly se vyčerpávají a nemyslím si, že už toho tolik zmůžu. Jak se mohu začít chovat jiným způsobem, když žiji podle svých navyklých pravidel? Jak se mohu věnovat někomu, kdo je ještě chudší, když tolik musím myslet už jen na svou rodinu? Jak mohu rozšířit svůj pohled, když mi není dovoleno vyjít ani ze svého bydliště? Není snad moje samota příliš těžkým balvanem? Kolik z vás si klade tuto otázku: Není snad moje samota příliš těžkým balvanem? I samotnému Ježíšovi byla adresována otázka tohoto druhu, když se ho Nikodém ptal: *„Jak se může člověk narodit, když je starý?“ (Jan 3,4)*. To se může stát – odpovídá Pán – když otevřeme své srdce pro působení Ducha Svatého, který vane, kam chce. Se svobodou, kterou má, vchází Duch Svatý všude a koná, co chce.

Jak jsem vícekrát opakoval, z krize, do níž nás svět vrhá, nevyjdeme stejní: vyjdeme jako lepší, nebo horší. *„Kéž Bůh dá [...] aby to nebyla jen další v řadě nesčetných tragédií v dějinách, z které nebudeme schopni se poučit – máme tvrdou hlavu. Kéž nezapomeneme na všechny ty staré lidi, kteří zemřeli kvůli nedostatku respirátorů [...] Kéž tato nesmírná bolest není zbytečná, ale pobídne nás, abychom učinili rozhodný krok k novému životnímu stylu. Kéž jednou provždy objevíme, že potřebujeme jeden druhého a že jsme si jeden druhému dlužníky, aby naše lidská rodina znovu ožila“*.¹⁹ Nikdo se nezachrání sám. Jsme dlužníci jedni druhých. Všichni jsme bratři a sestry.

V této perspektivě bych ti chtěl říci, že je tě zapotřebí pro vytváření zítřejšího světa v bratrství a sociálním přátelství; světa, v němž budeme žít – my se svými dětmi a vnuky –, až se bouře utiší. Všichni *„se zapojme aktivně do obnovy a podpory naší zraněné společnosti“*.²⁰ Mezi různými pilíři, které mají podpírat tuto novou stavbu, jsou tři, které ty můžeš vztyčovat lépe než ostatní. Tři pilíře: sny, paměť a modlitba. Pánova blízkost dodá síly i těm nejkřehčím z nás, aby se vydali na nové cesty – na cesty snů, paměti a modlitby.

Prorok Joel jednou vyslovil tento příslib: *„Vaši starci budou mít věštecké sny a vaši jinoši uzří vidění“ (3,1)*. Budoucnost světa je ve spojení mezi mladými a starými. Kdo jiný než mladí může převzít sny starců a nést je vpřed? Ale proto je třeba i nadále snít; sny o spravedlnosti, o míru a o solidaritě umožňují, aby naši mladí měli nová vidění a aby se mohla budoucnost vytvářet společně. Je třeba, abys i ty svědčil, že z prožité zkoušky lze vyjít obnovený. A jsem si jistý, že nebude jediná, protože ve svém životě jsi měl mnoho dalších zkoušek a dokázal ses z nich dostat. Pouč se i z těchto zkušeností, aby ses z toho dostal i teď.

¹⁹ František. Enc. Fratelli tutti, č. 35. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2021.

²⁰ Tamtéž, č. 77.

Sny jsou proto propleteny s pamětí. Mám na mysli to, jak cenná je bolestná zkušenost války a nakolik se z ní nové generace mohou poučit o hodnotě míru. A ti z vás, kdo zažili bolest válek, mají toto poselství předávat dál. Udržovat živou paměť je skutečným posláním každého starce: mít živou paměť a přinášet ji druhým. Edith Brucková, která přežila drama holokaustu, řekla, že „osvítit byt' i jen jediné vědomí stojí za námahu a bolest, abychom si udrželi živou vzpomínku na to, co se stalo“. A pokračuje: „Pro mě je paměť životem.“²¹ Mám na mysli také své prarodiče i ty z vás, kdo museli emigrovat a vědí, jak krušné je opustit vlastní domov, stejně jako to dnes prožívají mnozí, kteří hledají svou budoucnost. Paměť může pomáhat v budování lidštějšího a přívětivějšího světa. Bez paměti však nelze budovat nic; bez základů dům nikdy nepostavíš. Nikdy. A základem života je paměť.

A konečně modlitba. Jak jednou řekl můj předchůdce papež Benedikt, svatý stařec, který se i nadále modlí a pracuje pro církve: „Modlitba starých lidí může chránit svět a pomáhat mu výrazněji než námaha mnohých.“²² To řekl téměř na konci svého pontifikátu v roce 2012. Je to krásné. Tvá modlitba je cenným zdrojem; je to jedna plíce, které se nemůže církve ani svět odříkat.²³ Zvláště v dnešní době, tak obtížné pro lidstvo, kdy se všichni na jedné loďce plavíme po rozbouřeném moři pandemie, není tvá modlitba za svět a za církve marná, ale naznačuje všem, že mají pokojně důvěřovat v dosažení přístavu.

Milá babičko, milý dědečku, závěrem svého poselství bych chtěl i tobě poukázat na příklad jednoho blahoslaveného – brzy svatého – Charlese de Foucaulda. Žil jako poustevník v Alžírsku a v tomto periferním prostředí „vyjádřil přání cítit se jako bratr každého člověka“.²⁴ Příběh jeho života ukazuje, že i v samotě své pouště je možné prosit za chudé celého světa a stát se skutečně bratrem a sestrou pro všechny.

Prosím Pána, aby i díky jeho příkladu každý z nás rozšířil své srdce a učinil ho citlivým pro utrpení těch posledních a schopným prosit za ně. Kéž se každý z nás naučí opakovat všem, a zvláště těm mladším, slova útěchy, kterými jsme dnes byli osloveni my: „Já jsem s tebou po všechny dny.“ Kupředu a odvahu! Ať vám Pán žehná.

Dáno v Římě u Sv. Jana Lateránského dne 31. května 2021, na svátek Navštívení Panny Marie
FRANTIŠEK

Body k diskuzi pro páry/rodiny

Po přečtení poselství papeže Františka prarodičům a seniorům se nad ním zamyslete [česky viz https://cbk.blob.core.windows.net/cms/ContentItems/32017_32017/210622-poselstvi-ke-dni-prarodicu-a-senioru-2021-cz-fin.pdf].

Jako rodina bychom se měli zamyslet nad tím, kterým seniorům bychom poselství papeže Františka mohli nabídnout.

²¹ Paměť je životem, psaní je dechem. L'Osservatore Romano, 26. ledna 2021.

²² Návštěva v domě seniorů „Viva gli anziani“, 2. listopadu 2012.

²³ Srov. František. Apoštol. exhort. Evangelii gaudium, č. 262. Praha: Paulínky, 2014.

²⁴ František. Enc. Fratelli tutti, č. 287.

„Dovolíš, děkuji, promiň“ – 8. setkání

Modlitba (viz str. 4)

„Tato slova otevírají cestu k dobrému životu v rodině, k pokojnému životu. Jsou to jednoduchá slova, ale jejich užití v praxi není tak snadné! Mají v sobě velkou sílu, mají moc ochránit domov i uprostřed tisícových těžkostí a zkoušek; jejich absence však poněkud působí trhliny, které mohou domovu přivodit i zkázu.“²⁵

Jak pozorujeme i z vlastní zkušenosti, život každé rodiny se nevyznačuje jen krásnými a zářivými momenty. Často totiž běžné i dějinné těžkosti a zkoušky rodinný život zatemňují a ztěžují. Někdy proto, že se lidé potýkají s problémy společného života, jindy z toho důvodu, že jejich vztahy nejsou vždy snadné a bezstarostné, a někdy proto, že vztah manželů prochází okamžiky zklamání a frustrace a je poznamenán *„tisícovými formami znetvoření a poroby, lstivých svodů a ponižující zvůle, včetně těch nejvíce dramatických a násilných“*.²⁶

K dosažení plnosti lásky je třeba se vydat pomalou a postupnou cestou, která obvykle bývá únavná a náročná a vyžaduje proces růstu, kdy je třeba den co den pokorně a vytrvale přijímat Kristovu milost. Tato milost, o kterou manželé prosí již v den svého sňatku jako o základní prvek svého svazku, je pak jejich hlavní oporou. Jedině s Kristovou pomocí lze skutečně dospět k plné lásce, zřít se nekonečných požadavků, odmítnout snahu ovládat skutečnost ve všech ohledech, vzdát se touhy mít život druhého pod kontrolou. Jedině Bůh má moc učinit *„srdce novým a uschopňuje muže i ženu, aby se navzájem milovali, tak jako Kristus miloval nás“* (*Familiaris consortio*, č. 13).²⁷ K povaze lásky (Krista) vlastně vždy patří překračovat sebe sama, milovat druhého člověka se všemi jeho omezeními a respektovat jeho svobodu.

A jestliže je to zásadní pro každý lidský vztah, pro rodinu je to ještě důležitější: nikdo z nás si nevystačí sám. Naopak, žijeme ve stavu tak křehkém, že neustále potřebujeme podporu v boji s vlastním egem, abychom se snažili jednat obětavě a nacházeli své limity.

Přijetím těchto tří slov – dovolíš, děkuji a promiň – dostává každý člen rodiny možnost své vlastní limity rozpoznat. Uznání vlastní slabosti vede každého z nás k tomu, abychom nad druhým nechtěli mít moc, ale respektovali ho a nenárokovali si nad ním vlastnictví.

„Dovolíš“, „děkuji“ a „promiň“ jsou tři prostá slova, která nás vedou k tomu, abychom podnikli zcela konkrétní kroky na cestě svatosti a rostli v lásce. Zároveň jsou to slova typická pro postoj Ježíše Krista, který prosí o dovolení vstoupit,²⁸ neustále děkuje Otci a učí nás modlit se slovy *„Odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům“* (*Mt 6,12*).

Přijmout, že sami si nevystačíme, a nechat prostor pro druhé nám umožňuje prožívat nejen lásku v rodině, ale také zkušenost víry.

Navíc každý člověk byl někdy za svého života láskou zraněn. I v rodině se může stát, že slova, skutky nebo opomenutí zasadily lásce těžký úder. Obvykle jde o postoje nebo chování, které se formují mezi rodiči a dětmi, mezi bratry a sestrami, mezi strýci a tetami, mezi prarodiči a vnoučaty a které místo aby lásku projevovaly, ji mohou poškodit, nebo dokonce zabít.

²⁵ Papež František, *Promluva při generální audienci*, Svatopetrské náměstí, 13. května 2015.

²⁶ Papež František, *Promluva při generální audienci*, Svatopetrské náměstí, 22. dubna 2015.

²⁷ Český překlad viz Jan Pavel II., encyklika *Familiaris consortio*, Zvon, Praha 1992.

²⁸ „Hle, stojím u dveří a klepu. Kdo uslyší můj hlas a otevře dveře, k tomu vejdu a budu jíst u něho a on u mě“ (*Zj 3,20*).

Je také třeba poznamenat, že některá zranění, jako je nemoc a zármutek, se naší kontrole vymykají a působí v nás bezmoc a často hluboké trápení. Tyto zkušenosti se někdy zdají být v rozporu s Božími zaslíbeními a popírají jeho nekonečnou a věčnou lásku. Pokud je ale prožíváme ve víře a otevřenosti vůči druhým, jsou stejně tak příležitostí cítit, že nás Bůh i lidé milují a zajímají se o nás, že jsme předmětem jejich pozornosti.

Jsou to často těžké a bolestné chvíle, které se ale také projevují jako příznivá a výsostná období, kdy nás Pán přichází navštívit, neboť „*Ježíšova láska chtěla uzdravovat a prokazovat dobro. To je vždycky prvořadé.*“²⁹

Každá z těchto náročných, obtížných a bolestných zkušeností se tak stává konkrétním příkladem naší cesty ke svatosti – příležitostí, která nám nebrání milovat a setrvávat v jeho lásce.

Avšak bez domýšlivosti: křehkost a námaha lidského bytí jsou se životem úzce spjaty a neumožňují snadné a rychlé zkratky k magickým nebo nereálným řešením. Potřebujeme, aby nám druzí pomáhali a také abychom my pomáhali jim.

Uprostřed těchto těžkostí nás provází Duch Svátý a mnohdy tak činí právě skrze členy naší rodiny, naše přátele a lidi, kteří nám projevují svou lásku: vytrvalost lásky je počátkem naděje a pobízí nás k touze, aby se sám Pán projevil jako láska, kterou nejvíce potřebujeme.

*„Polož mě jako pečeť na své srdce,
jako pečeť na své rámě,
neboť silná jako smrt je láska,
nezlomná jako podsvětí je vášně.
Její výheň je výheň ohně, plamen Hospodinův.
Zátopy vod nemohou uhasit lásku
a proudy řek ji neodplaví“ (Pís 8,6–7).*

Evangelijní víra a láska nejsou řádná životní pojistka ani nás neochrání před utrpením a bolestí, které lidské bytí provázejí. Nezajišťují nám imunitu vůči zlu a těžkostem. Jsou spíše světlem, které náš život rozjasňuje ve chvílích temnoty a utrpení. Proto se i ty nejbolestivější a nejsmutnější situace, pokud je prožíváme v jednotě s Ježíšem Kristem, mohou stát příležitostí k tomu, abychom pěstovali vzájemné vztahy a rostli ve víře v Boha a v jistotě, že každá událost našeho života skrývá vzácné poklady milosti.

Doporučujeme, aby si každý našel chvíli, znovu si katechezi přečetl a zamyslel se nad tím, co v jeho srdci konkrétně rezonuje.

Body k diskuzi pro páry/rodiny

Uveďte příklady, kde bychom se mohli v našich rodinách naučit říkat:

Dovolíš

Děkuji

Promiň

Kdy jsem dnes řekl „dovolíš“, „děkuji“, „promiň“?

²⁹ Papež František, *Promluva při generální audienci*, Svatopetrské náměstí, 10. června 2015.

Body k diskuzi v rámci společenství

Dokážeme říkat „dovolíš“, „děkuji“ a „promiň“ ve svém společenství, ve vztazích ke druhým lidem?

Další materiály

Papež František, Promluva při generální audienci, 22. dubna 2015
[česky viz <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=21775>]

Rodina: Tři slova – 9. setkání

Modlitba (viz str. 4)

Následující dvě kapitoly pronesl při generálních audiencích papež František v roce 2015.

Promluva při generální audienci, 13. května 2015

[česky viz <https://www.radiovicana.cz/clanek.php?id=21865>]

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnešní katecheze je jakousi vstupní branou k sérii reflexí o životě rodiny, reálném rodinném životě s jeho dobami a událostmi. Na této vstupní bráně jsou napsána tři slova, která jsem již na tomto náměstí několikrát použil. Jsou to slova: „dovolíš?“, „děkuji“ a „promiň“. Tato slova totiž otevírají cestu k dobrému životu v rodině, k pokojnému životu. Jsou to jednoduchá slova, ale jejich užití v praxi není tak snadné! Mají v sobě velkou sílu, mají moc ochránit domov i uprostřed tisícerych těžkostí a zkoušek; jejich absence však poněkud působí trhliny, které mohou domovu přivodit i zkázu.

Normálně tato slova považujeme za „dobré vychování“. Dobře vychovaný člověk žádá o dovolení, děkuje, a když pochybí, prosí o prominutí. Dobré vychování je velice důležité. Velký biskup, svatý František Saleský říkával, že „dobrá výchova je už polovina svatosti“. Ale pozor, z historie známe také dobré způsoby formalismu, který může být maskou, za níž se skrývá duševní suchopár a nezáměr o druhého.

Lze říci, že „za množstvím dobrých způsobů lze ukrývat špatnosti“. Ani náboženství není chráněno před tímto rizikem, ve kterém formálnost sklouzává do duchovního zesvětštění. Dábel, který pokoušel Ježíše, měl dobré způsoby, jež jsou vlastní džentlmenovi, kavalírovi. Citoval Písmo svaté, budil zdání teologa. Jeho styl vypadá korektně, ale má v úmyslu odvést od pravdy o Boží lásce. My však máme na mysli dobrou výchovu v její autenticitě, kde je styl dobrých vztahů pevně zakořeněn v lásce k dobru a úctě ke druhému. Z této ryzosti lásky žije rodina.

První slovo je „dovolíš?“. Když si děláme starost s tím, abychom zdvořile požádali také o to, co bychom mohli předpokládat, tak upřednostňujeme pravého ducha manželského a rodinného soužití. Vstup do života druhého, přestože je součástí mého života, vyžaduje jemnocit nevnučujícího se postoje, který obnovuje důvěru a úctu. Důvěrnost zkrátka neopravňuje považovat všechno za samozřejmost. A láska, čím je důvěrnější a hlubší, tím více vyžaduje respektování svobody a schopnost čekat, až druhý dveře svého srdce otevře. V této souvislosti připomeňme Ježíšova slova z knihy Zjevení, která jsme dnes slyšeli: „*Hle, stojím u dveří a klepu. Kdo uslyší můj hlas a otevře dveře, k tomu vejdu a budu jíst u něho a on u mě*“ (Zj 3,20). Také Pán žádá o dovolení, aby mohl vstoupit. Nezapomínejme na to.

Druhé slovo je „děkuji“. Někdy to vypadá, že se stáváme civilizací špatných způsobů a špatných slov, jako by to byla nějaká znamení emancipace. Nežřídka je slyšíme i na veřejnosti. Zdvořilost a schopnost poděkovat bývají vnímány jako projevy slabosti a někdy vzbuzují dokonce nedůvěřivost. Této tendenci je třeba čelit v lůně rodiny samotné. Musíme být neústupní ve výchově k uznalosti a vděčnosti. Právě tudy totiž vede důstojnost člověka i sociální spravedlnost. Pokud se z rodinného života tento styl vytrácí, mizí také ze společnosti. Vděčnost je pro věřícího samotným jádrem víry. Křesťan, který nedovede děkovat, zapomněl Boží mluvu. A to je špatné. Připomeňme si otázku, kterou položil Ježíš po uzdravení deseti malomocných, když se jenom jeden vrátil, aby poděkoval. (srov. Lk 17,18). Jednou jsem slyšel, kterak jeden starší a velice moudrý, dobrý

a obyčejný člověk, mající onu zbožnou životní moudrost, řekl: „*Vděčnost je rostlina, která roste pouze v zemi šlechetných duší.*“ Ušlechtilost duše, ona Boží milost v duši nás nabádá, abychom děkovali a byli vděční. Je to květ šlechetné duše a je krásný.

Třetí slovo je „promiň“. Slovo jistě obtížné, ale přece velice potřebné. Když chybí, trhlinky se – chtě nechtě – zvětšují, až jsou z nich hluboké mezery. V modlitbě, které nás naučil Pán – Otče náš, která obsahuje všechny prosby, jež jsou podstatné pro náš život – nacházíme nikoli náhodou tento obrat: „*Odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům*“ (Mt 6,12). Uznání chyb a touha napravit, co bylo opominuto – úcta, upřímnost, láska – si zasluhuje odpuštění. V domě, kde se o odpuštění neprosí, začíná ubývat vzduchu, vznikají stojaté vody. Mnohé zraněné city, mnohé rány v rodinách začínají, když se vytratí toto cenné slovo – „promiň“. V manželském životě nastávají občas hádky, někdy létají také talíře. Radím však jedno: nikdy nekončit den bez usmíření. Poslyšte: hádali jste se někdy s manželem či manželkou? S rodiči nebo dětmi? Hádali jste se moc? Není to dobré, ale v tom není ten problém. Problém vzniká, zůstane-li ten pocit do druhého dne. Proto, pokud jste se hádali, nikdy v rodině nekončete den bez usmíření. A jak se usmířit? Pokleknutím? Ne! Stačí drobný projev něhy beze slov. Nikdy však neskončit rodinný den bez usmíření. Je to jasné? Není to snadné, ale je nutné tak jednat. A tak se život stává krásnějším.

Tato tři klíčová slova rodiny jsou jednoduchá a možná nám na poprvé připadají úsměvná. Když je však zapomeneme, není se pak čemu smát, ne? Naše výchova je možná příliš přezírá. Kéž nám Pán pomůže vrátit jim jejich správné místo v našem srdci, v našem domově a také v našem občanském soužití.

Body k diskuzi pro páry/rodiny

Žije naše rodina nebo společenství duchem opravdového smíření? Je v naší rodině otevřená atmosféra, v které můžeme pravdivě a zároveň s citem mluvit o tom, co nás zraňuje?

Odpouštím manželovi/manželce, rodičům, dětem, když mi ublížili? Nebo se v mém srdci hromadí harampádí starých křivd? Umím nejbližší o odpuštění požádat? Dokážu poprosit o odpuštění děti/rodiče?

Body k diskuzi v rámci společenství

Žije naše společenství duchem opravdového smíření? Je v našem společenství otevřená atmosféra, v které můžeme pravdivě a zároveň s citem mluvit o tom, co nás zraňuje?

Odpouštím těm, kteří mi ublížili? Nebo se v mém srdci hromadí harampádí starých křivd? Neutíkám z obtížných situací? Umím druhé o odpuštění požádat?

Rodina a nemoc – 10. setkání

Modlitba (viz str. 4)

Promluva při generální audienci, 10. června 2015

[česky viz <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=21978>]

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Pokračujeme v katechezích o rodině. V té dnešní bych se chtěl dotknout jednoho všeobecného aspektu života našich rodin, a tím je nemoc. Je to zkušenost naší křehkosti, kterou prožíváme ponejvíce v rodině již od dětství a zvláště potom ve stáří, když se dostaví potíže.

V rodinném prostředí je nemoc těch, které máme rádi, prožívána s větší bolestí a úzkostí. To, že ji pociťujeme více, způsobuje láska. Často je pro otce a matku onemocnění syna či dcery obtížněji snesitelné než jejich vlastní nemoc. Lze říci, že rodina byla vždycky tou nejbližší „nemocnicí“. Dodnes je v mnoha částech světa nemocnice privilegiem jenom některých, a často je vzdálená. Péči zajišťují a k uzdravení pomáhají maminka, tatínek, bratři, sestry a babičky.

Evangelia často podávají setkání nemocných s Ježíšem a Jeho uzdravující zásahy. Veřejně se prezentuje jako Ten, který bojuje proti nemoci a který přišel uzdravit člověka z každého zla, zla na duchu i na těle. Opravdu dojemná je evangelní scéna popsána v Markově evangeliu, které jsme slyšeli na začátku audience: *„Když nastal večer a slunce zapadlo, přinášeli k němu všechny nemocné a posedlé“ (Mk 1,32)*. Pomyslím-li na soudobá velkoměsta, ptám se, kde jsou ty dveře, ke kterým bylo možné přinášet nemocné v naději, že budou uzdraveni! Ježíš o ně nikdy nepřestal pečovat. Nikdy je neobešel bez povšimnutí, nikdy od nich neodvracel tvář. A když mu nějaký otec či matka anebo jenom přátelé přinesli nemocného, aby se jej dotknul a uzdravil ho, nikdy si nedával na čas; uzdravení mělo přednost před zákonem i před oním posvátným předpisem sobotního odpočinku (srov. Mk 3,1–6). Učitelé Zákona vyčítali Ježíšovi, že v sobotu uzdravoval a prokazoval dobro. Ježíšova láska však chtěla uzdravovat a prokazovat dobro. To je vždycky prvořadé.

Ježíš posílá učedníky, aby toto Jeho dílo uskutečňovali, a dává jim moc uzdravovat, přibližovat se nemocným a důkladně o ně pečovat (srov. Mt 10,1). Mějme dobře na paměti, co řekl učedníkům při uzdravení člověka od narození slepého (srov. Jan 9,1-5). Učedníci v přítomnosti tohoto slepce diskutovali o tom, zda zhřešil on či jeho rodiče, když se narodil slepý. Pán řekl jasně: ani on, ani jeho rodiče, ale mají se na něm zjevit Boží skutky. A uzdravil jej. To je sláva Boží! To je úkol církve! Pomáhat nemocným a neutápět se v řečnění, vždycky pomáhat, těšit, pozvedat, být nemocným nablízku. To je ten úkol.

Církev vybízí k ustavičné modlitbě za vlastní blízké, kteří jsou stíženi chorobou. Modlitba za nemocné nikdy nesmí chybět. Ba dokonce je třeba modlit se více, jak individuálně, tak společně. Pomysleme na evangelní epizodu s kananejskou ženou (srov. Mt 15,21-28). Byla to pohanka, nepatřila k Izraelskému lidu, ale úpěnlivě prosila Ježíše, aby uzdravil její dceru. Ježíš, aby vyzkoušel její víru, odpověděl jí nejprve stroze: *„Nemohu, jsem poslán jen k izraelským ovcím.“* Žena se však nevzdává, maminka, která žádá o pomoc pro svoje dítě, se nevzdává nikdy; všichni víme, jak maminky bojují za svoje děti. Tato žena tedy odpovídá: *„I psíci se živí kousky, které padají se stolu jejich pánů“*, jako by chtěla říci, aby s ní jednal alespoň takto. A proto jí Ježíš řekl: *„Ženo, jak veliká je tvá víra! At' se ti stane, jak si přeješ“ (verš 28)*.

Během nemoci také v rodině vyvstávají těžkosti, v důsledku lidských slabostí. V nemoci však síla rodinných vazeb obvykle narůstá. A myslím, že je velice důležité vychovávat děti již od-

malička k solidaritě v době nemoci. Výchova, která odhlíží od vnímavosti pro lidskou nemoc, působí vyprahlost srdce. A způsobuje „necitlivost“ dětí k utrpení druhých, takže jsou neschopné vyrovnat se s utrpením a žít hraniční zkušenost. Kolikrát jen vidíme, jak do práce přichází muž či žena s unaveným výrazem ve tváři, a když se zeptáme, co se děje, odpoví: »Máme nemocné dítě, babičku, dědečka«. A den začíná prací. Toto je hrdinství, hrdinství rodin. Je to skryté hrdinství, prokazované s něhou a odvahou, když doma někdo onemocní.

Oslabení a strádání našich nejdražších a nejposvátnějších citů může být pro naše děti a vnuky školou života. Je důležité vychovávat děti a vnuky k pochopení této rodinné blízkosti v nemoci. A stane se tak, pokud je nemoc provázena modlitbou, citlivou blízkostí a starostlivou péčí příbuzných. Křesťanské společenství ví dobře, že je-li rodina zkoušena nemocí, nesmí být ponechána o samotě. A je třeba děkovat Pánu za ony krásné zkušenosti církevního bratrství, které pomáhá rodinám překonat obtížnou chvíli bolesti a utrpení. Tato křesťanská blízkost, od rodiny k rodině, je pro farnost opravdovým pokladem. Je to poklad moudrosti, který rodinám pomáhá v obtížných chvílích a umožňuje chápat Boží království lépe než spousta přednášek! Jsou to Boží pohlázení.

Body k diskusi pro páry/rodiny

Neopomím v nemoci malé radosti, které ke mně přicházejí během dne? Všímám si jich a učím se je přijímat s vděčností? Jsem schopen/na přijímat nemoc a bolest?

Ptám se na cestu, kterou mě chce Pán vést v mé nemoci nebo nemoci blízkého člena rodiny?

Mám odvahu sestoupit do svého nitra a pustit Boha do toho, co skutečně v nemoci prožívám? Neutíkám před svými bolestmi a nemocemi, ale mám odvahu vystavit je Ježíši, např. v adoraci? Dovoluji Pánu, aby mě On sám svou milostí uzdravoval? Nechávám se pozvednout Pánem, který mě uzdravuje a zachraňuje?

Body k diskusi v rámci společenství

Pamatuji na nemocné členy společenství, farnosti v modlitbě?

Navštěvuji ty, kteří mezi nás už nemohou přijít? Zavolám jim?

Myšlenka na závěr

„Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!“ (Mt 28,20)

**Vaším společenstvím i rodinám přejeme Boží blízkost
a vyprošujeme hojnost Božího požehnání.**